

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2000 – 2015
ΑΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Στο παρόν είναι συγκεντρωμένες όλες σχεδόν οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου που τέθηκαν στις πανελλήνιες εξετάσεις ημερησίων και εσπερινών γενικών λυκείων, (ΕΠΑΛ και ΤΕΕ), κύριες και επαναληπτικές της περιόδου 2000-2015.

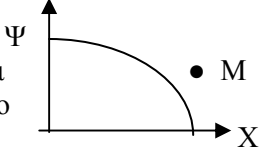
Έχουν αφαιρεθεί κάποιες που επαναλήφθηκαν με την ίδια ή παρόμοια διατύπωση.

Οι ερωτήσεις είναι ταξινομημένες κατά κεφάλαιο και είναι σύμφωνα με την ισχύουσα ύλη.

Να σημειωθεί ότι δε συνοδεύονται από απαντήσεις, ωστόσο όποιος μαθητής ή συνάδελφος θέλει να παρατηρήσει, διορθώσει, συμπληρώσει ή ρωτήσει κάτι, μπορεί να επικοινωνήσει μαζί μου στο geeconomy@yahoo.com .

Γ Ι Ω Ρ Γ Ο Σ Κ Α Μ Α Ρ Ι Ν Ο Σ
Ο Ι Κ Ο Ν Ο Μ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° : Βασικές έννοιες

1. Να αναφέρετε τις τέσσερις κατηγορίες με τις οποίες μπορούν να εκφραστούν, υπό μορφή ερωτημάτων, τα πολλά και ποικίλα προβλήματα μιας οικονομίας.
2. Να αναπτύξετε τις ιδιότητες των οικονομικών αναγκών: της εξέλιξης, του πολλαπλασιασμού, του κορεσμού, καθώς και τους βασικούς λόγους που συντελούν στον πολλαπλασιασμό και την εξέλιξη των αναγκών.
(ΗΜΕΡΗΣΙΑ 5/2012, 7/2006, 6/2000)
3. Να δώσετε τους ορισμούς των ελεύθερων και των οικονομικών αγαθών. Ποιο είναι το κύριο χαρακτηριστικό των οικονομικών αγαθών;
4. Να αναφέρετε δύο παραδείγματα υλικών αγαθών και δύο παραδείγματα άυλων αγαθών ή υπηρεσιών.
5. Να δώσετε τους ορισμούς των κεφαλαιουχικών, των καταναλωτικών και των καταναλωτών αγαθών. Να αναφέρετε παραδείγματα.
6. Τι γνωρίζετε για την έννοια της αγοράς; Να αναφέρετε παραδείγματα.
7. Η οικονομική επιστήμη μελετά τα οικονομικά αγαθά, τα οποία είναι αποτέλεσμα της παραγωγικής προσπάθειας των ανθρώπων.
  - α) Ποιο είναι το κύριο χαρακτηριστικό των οικονομικών αγαθών;
  - β) Να περιγράψετε την ταξινόμηση των οικονομικών αγαθών στις παρακάτω κατηγορίες, δίνοντας και σχετικά παραδείγματα:
    - i) υλικά και άυλα αγαθά ή υπηρεσίες.
    - ii) διαρκή και καταναλωτά.
    - iii) κεφαλαιουχικά και καταναλωτικά αγαθά.
  - γ) Το ίδιο το αγαθό μπορεί να ανήκει σε δύο κατηγορίες ανάλογα με το σκοπό της χρήσης του. Να δώσετε δύο τεκμηριωμένα παραδείγματα.
(ΗΜΕΡΗΣΙΑ 6/2013)
8. Τι εννοούμε με τον όρο παραγωγική διαδικασία; Να αναφέρετε τους συντελεστές παραγωγής. Πότε ένας συντελεστής παραγωγής θεωρείται "εν δυνάμει συντελεστής παραγωγής";
9. Ποιες είναι οι 3 κατηγορίες των συντελεστών παραγωγής και τι περιλαμβάνει η καθεμία; Να δώσετε παραδείγματα.
10. Τι γνωρίζετε για το κύριο οικονομικό πρόβλημα;
11. Ποιες είναι οι βασικές υποθέσεις στις οποίες στηρίζεται η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων μιας υποθετικής οικονομίας;
12. Δίνεται το παρακάτω διάγραμμα της Καμπύλης Παραγωγικών Δυνατοτήτων (ΚΠΔ).
 Να αιτιολογήσετε γιατί το κόστος ευκαιρίας της Καμπύλης Παραγωγικών Δυνατοτήτων είναι αυξανόμενο και πώς είναι δυνατόν να παραχθούν οι ποσότητες που αντιστοιχούν στο σημείο M του διαγράμματος.

13. Να αναφέρετε τι δείχνει ο ορισμός της έννοιας της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων μιας οικονομίας;
14. Αφού αναφέρετε ποιο φαινόμενο ονομάζεται καταμερισμός των έργων ή της εργασίας, στη συνέχεια να περιγράψετε τα πλεονεκτήματα του καταμερισμού των έργων καθώς και το βασικό του μειονέκτημα.
(ΗΜΕΡΗΣΙΑ 5/2010)
15. Να περιγράψετε το οικονομικό κύκλωμα ενός οικονομικού συστήματος με τη βοήθεια διαγράμματος και να αναφέρετε τα σχόλια που αφορούν τις ροές του.
(ΗΜΕΡΗΣΙΑ 6/2012)
16. Να αναφέρετε τρεις παράγοντες που προκαλούν αβεβαιότητα στην οικονομική ζωή.
(ΗΜΕΡΗΣΙΑ 6/2001)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° : Η ζήτηση των αγαθών

1. Να αναπτύξετε το νόμο της ζήτησης.
2. Η συμπεριφορά του καταναλωτή. Ποια είναι η επιδίωξή του; Ποιοι παράγοντες περιορίζουν την επιδίωξή του και πώς αυτοί ορίζονται; Ποιος καταναλωτής ονομάζεται ορθολογικός καταναλωτής;

3. Να περιγράψετε τη συμπεριφορά του καταναλωτή ως προς τη ζήτηση των αγαθών. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 5/2014)
4. Να περιγράψετε τους παρακάτω βασικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης ενός αγαθού που αφορούν: τις προτιμήσεις των καταναλωτών, το εισόδημα των καταναλωτών, τις προσδοκίες και τις προβλέψεις των καταναλωτών σχετικά με τη μελλοντική εξέλιξη των τιμών και του εισοδήματός τους. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 7/2005)
5. Ένας από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης ενός αγαθού είναι και «οι τιμές των άλλων αγαθών». Υπάρχουν αγαθά που η μεταβολή της τιμής του ενός επηρεάζει τη ζήτηση του άλλου. Να δώσετε τους ορισμούς των κατηγοριών στις οποίες διακρίνονται τα αγαθά αυτά. Να εξηγήσετε με τη βοήθεια διαγραμμάτων πώς η αύξηση της τιμής του ενός αγαθού επηρεάζει τη ζήτηση του άλλου, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν τα δύο αγαθά. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 6/2009, 6/2002)
6. Από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης:
α. να περιγράψετε τις προτιμήσεις των καταναλωτών
β. να περιγράψετε τις τιμές των άλλων αγαθών και να κατασκευάσετε τα αντίστοιχα διαγράμματα (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 5/2015)
7. Να εξηγήσετε με τη βοήθεια των κατάλληλων διαγραμμάτων την περίπτωση της μεταβολής μόνο της ζητούμενης ποσότητας, καθώς και την περίπτωση της μεταβολής μόνο της ζήτησης ενός αγαθού. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 7/2008)
8. Με τη βοήθεια του κατάλληλου διαγράμματος να εξηγήσετε την περίπτωση της ταυτόχρονης μεταβολής ζητούμενης ποσότητας και ζήτησης ενός κανονικού αγαθού, λόγω ταυτόχρονης αύξησης της τιμής του και του εισοδήματος των καταναλωτών. Θεωρήστε ότι το μέγεθος της αύξησης του εισοδήματος είναι μεγαλύτερο από το μέγεθος της αύξησης της τιμής. Η τελική ζητούμενη ποσότητα του αγαθού είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη της αρχικής; (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 7/2010)
9. Από τις ειδικές περιπτώσεις της καμπύλης ζήτησης και ελαστικότητας να περιγράψετε την
i. καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα ίση με το μηδέν.
ii. καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα που τείνει στο άπειρο.
iii. καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα ίση με τη μονάδα.
Απαιτείται διαγραμματική απεικόνιση των τριών παραπάνω περιπτώσεων. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 7/2014)
10. Γιατί η γνώση της ελαστικότητας ζήτησης ενός αγαθού είναι πολύ σημαντική για τις επιχειρήσεις και το κράτος; (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 5/2013)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3° : Η παραγωγή της επιχείρησης και το κόστος

1. Να ορίσετε την έννοια της παραγωγικής διαδικασίας. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε τα βασικά στοιχεία της παραγωγικής διαδικασίας. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 6/2001)
2. Με βάση το χρονικό ορίζοντα της επιχείρησης, η οικονομική επιστήμη διακρίνει δύο περιόδους παραγωγής. Να περιγράψετε αυτές τις περιόδους. Πώς γίνεται η διάκριση αυτή; Να αναφέρετε παραδείγματα. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 5/2013)
3. Τι γνωρίζετε για τη βραχυχρόνια και τι για τη μακροχρόνια περίοδο παραγωγής της επιχείρησης;
4. Να δώσετε τους ορισμούς των μεταβλητών και των σταθερών συντελεστών. Να αναφέρετε παραδείγματα.
5. Ποιος είναι ο ορισμός του οριακού προϊόντος και πώς αυτό υπολογίζεται.; Να διατυπώσετε και να εξηγήσετε το νόμο της φθίνουσας απόδοσης.
6. Να αναφέρετε τι είναι το μέσο κόστος, ποια είναι τα τρία είδη του βραχυχρόνιου μέσου κόστους, ποιοι είναι οι αντίστοιχοι τύποι τους και τι δείχνει η καμπύλη του καθενός. Να αναφέρετε πώς μεταβάλλεται κάθε είδος του βραχυχρόνιου μέσου κόστους, καθώς αυξάνεται η παραγωγή του προϊόντος, και να αιτιολογήσετε κάθε μεταβολή. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 6/2015)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4° : Η προσφορά των αγαθών

1. Να αναφέρετε τους παράγοντες που προκαλούν αύξηση της προσφοράς.
2. Να εξηγήσετε με τη βοήθεια των κατάλληλων διαγραμμάτων την περίπτωση της μεταβολής μόνον της προσφερόμενης ποσότητας ενός αγαθού, καθώς και την περίπτωση της μεταβολής μόνον της προσφοράς του. Να αναφέρετε τους βασικούς παράγοντες που προκαλούν μεταβολή της προσφοράς. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 7/2009)
3. Να περιγράψετε, κάνοντας και χρήση διαγράμματος, τον τρόπο με τον οποίο επιδρούν στην καμπύλη προσφοράς των αγαθών η μεταβολή στις τιμές των παραγωγικών συντελεστών, η τεχνολογία οι καιρικές συνθήκες και ο αριθμός των επιχειρήσεων. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 5/2011, 7/2004)
4. Με τη βοήθεια του κατάλληλου διαγράμματος να εξηγήσετε πώς οι μεταβολές στις τιμές των παραγωγικών συντελεστών επηρεάζουν τη θέση της καμπύλης προσφοράς. (ΕΣΠΕΡΙΝΑ 6/2006)
Να εξηγήσετε με τη βοήθεια διαγραμμάτων πώς μεταβάλλεται η καμπύλη προσφοράς της επιχείρησης όταν η τεχνολογία της παραγωγής: α) βελτιώνεται, β) χειροτερεύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5° : Ο προσδιορισμός των τιμών

1. Θεωρείστε την αγορά του αγαθού X, η οποία βρίσκεται αρχικά σε ισορροπία με τιμή P_0 και ποσότητα Q_0 . Να αναλύσετε και να εξηγήσετε με τη βοήθεια διαγραμμάτων, τις επιπτώσεις στην ισορροπία της αγοράς για το αγαθό X, στις παρακάτω, ανεξάρτητες μεταξύ τους, περιπτώσεις.
  - α) Αύξηση των τιμών των παραγωγικών συντελεστών.
  - β) Αύξηση της τιμής ενός υποκατάστατου αγαθού Ψ.
  - γ) Αύξηση του εισοδήματος των καταναλωτών στην περίπτωση που το αγαθό X είναι κατώτερο («αγαθό του φτωχού»).
 Για την ανάλυση της κάθε περίπτωσης να χρησιμοποιήσετε από ένα διαφορετικό διάγραμμα. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 6/2011)
2. Ποιος είναι ο σκοπός του κράτους, όταν επιβάλλει σε ένα αγαθό ανώτατη τιμή διατίμησης; Με τη βοήθεια διαγράμματος να εξηγήσετε τις συνέπειες, που έχει για την αγορά ενός αγαθού η επιβολή ανώτατης τιμής διατίμησης. (ΗΜΕΡΗΣΙΑ 6/2008)
3. Με τη βοήθεια σχετικού διαγράμματος που θα κατασκευάσετε, να περιγράψετε πώς λειτουργεί η τιμή παρέμβασης, που ορίζεται από το κράτος, στην αγορά ενός αγροτικού προϊόντος. (ΕΣΠΕΡΙΝΑ 6/2004)